

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 35.

V Ljubljani, v soboto 1. septembra 1900.

Letnik V.

„Slovenski List“ izhaja v sobotah dopoldne. — Naročnina je za vsa leta 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. Vsaka številka stane 14 vin. — Dopisi pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ — Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — Naročnina, reklamacije in oznanila se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, Gradišče štev. 15. Uradne ure od ure 3—6 pop. — Oznanila se računajo po navadni ceni.

Krščanska misel v javnost!

Kakor v življenju posameznega človeka, tako se pripeti včasih tudi v življenju naroda, da megle strastij zatemne bistvo razsodnosti in uduše blažja čuvstva. Posledica temu je, da človeku in narodu izginejo izpred oči bliščeči ideali in da se prične otročje tekanje za svetlo kresnico, ki pa ni drugzega, kakor grda muha goljufica. Srečen je tisti, v katerem se je zgodil prevrat, da je prišel k spoznanju, kako nespameten je bil, ko je letal za „napredno“ kresnico, izgubil pa luč stalne resnice. Nekaj takega se je baje zadnji čas zgodilo s „prvim politikom narodne stranke“, z dvornim svetnikom Šukljejem. Šukljejev „Confiteor“ v „Slov. Narodu“ je tresnil kakor strela z jasnega v slovenske liberalne kroge.

Dvorni svetnik Šuklje je zadnjo soboto odgovarjal dr. Šusteršiču ter zapisal v „Slov. Narodu“ nastopne besede: „V prejšnjih letih odklanjal bi (bil) povabilo na katoliški shod iz načelnih nagibov. Danes tega ne morem več storiti. Kajti ne zanikam niti ne sramujem se tega, da se je tekom zadnjih let v meni vršil notranji prevrat. Kar sem bil izgubil v zgodnji svoji mladosti, zopet sem našel v kasni moški dobi. Po svojem prepričanju — in soditi o tem je le moji lastni vesti, drugega sodnika odločno odklanjam — prištevam se zopet ogromnemu krogu vernih katoličanov, spolnujem cerkvene zapovedi in verske dolžnosti. Ta metamorfoza vršila se je zgolj notranjim potom, nanjo niso najmanj vplivali vnanji razlogi.“ Nadalje dvorni svetnik Šuklje zatrjuje, da je uverjen, da se bode na katoliškem shodu zbrala velika množica istinito versko-nadahnenih mož, da se jih tudi izmed posvetnega razumništva ne bode pogrešalo, da pa njega ne bo na shod, ne zaradi načel, ampak zaradi nekaterih osebnosti.

— Liberalcem, ki še kaj mislijo, mora postati vroče pri teh izjavah. Pri tem se pa tudi spozna, kako potreben je katoliški shod, ki hode razvil načela, veljavna za moško dobo posameznikov in celega naroda, ter pripomogel, da se v našem milem narodu kmalu izvrši tisti prevrat na boljše in vzbudi ljubezen do izpolnovanja cerkvenih zapovedij, kakor se je zgodilo že, če smemo verjeti javno dani besedi, v dvornem svetniku Šukljeju.

Pa je res nekaj čudnega! Znano je, kako je talentirani mož Fran Levstik v zadnji bolezni pravil, da se premalo moli na čast sv. Duhu. In sedaj pride dvorni svetnik Šuklje ter sredi najhujšega boja mej liberalno in krščansko mislijo javno obsoja liberalizem kot zmoto, kot prevrat na slabše, kot vzrok, da se človek ne prišteva več krogu vernih katoličanov. Že zadnjič smo rekli, da si Šukljeja ne moremo misliti takó hinavskega, da bi govoril o slogi na Kranjskem samo iz tega namena, ker bi rad omamili duhovne za slučaj bodočih volitev. Isto rečemo tudi o najnovejši njegovi izjavi, ki se tiče vere. Isti „Cismontanus“, ki je objavljaj svoj čas v „Narodu“ najbolj strupene pušice in je s pomočjo zgodovine blatil duhovščino, kakor jo blatijo dandanes še Slanc, Tavčar, Malovrh in Govekar, je naenkrat začel govoriti o vesti in cerkvi in svoji moški dobi. Nehote morajo priti omenjeni četvorci na misel vprašanja: „Ali nismo tudi mi nekaj izgubili?“ „Kdaj pridemo mi v moško dobo?“ „Kaj poreče takrat vest, ker smo storili toliko pohujšanja mej narodom?“

Nekaj nam pa vender ne ugaja na odličnem konvertitu Šukljeju, namreč to, da je šel prigodbo svojega spreobrnenja objaviti baš v „Slov. Narod“. Običal je v njem — če rečemo po Slančevu — še kosček hudiča, in le vsled tega se Šuklje boji uveljaviti načela svoje moške dobe v javnem življenju. Izrekel je namreč Šuklje svoje spoštovanje do „velike množice

istinito versko nadahnenih mož“, ki pridejo na katoliški shod, prav v isti številki „Slov. Naroda“ pa šefredakter 200 vrlih županov in tisoče na shod že priglašeni zastopniki naroda tako-le sramoti: „V obče vlada mnenje, da je pod škofovim kozolcem dosti prostora za te ljudi, ki pridejo na katoliški shod, če bi ga pa tam ne bilo, se ga dobi v nekaterih krčmah, koder se lahko na mrvi za groš prenoči“. List, ki na takó infamno-nesramen način pozdravlja v srce katoliškega naroda, v belo Ljubljano, prihajajoče goste in tiste vrle župane, katere bi bil nedavno župan Hribar tako rad vjel v svojo mrežo, pač ne zasluži drugzega, kot da ga vrže v stranišče ves narod naš, pa tudi — dvorni svetnik Šuklje.

V jedni, in sicer najvažnejši točki sta si dvorni svetnik Šuklje in dr. Tavčar tedaj ostala pobratima, namreč v prepričanju, da sme v zasebnem življenju vladati vera, v javnem pa le nevera, v zasebnem življenju Kristus, v javnem pa Antikrist. Dr. Tavčar je to jako jasno povedal v „Narodu“ zadnjo sredo, ko je namahal najnovejšega kranjskega „klerikalca“ dvornega svetnika grofa Schaffgotscha in premilostnega knezoškofa dr. Jegliča. O prvem je pisal: „Znano je, da sta grof in njegova gospa soproga jako religiozna. Proti religioznosti nimamo ničesar, samo tedaj bi ugovarjali, če bi se iz religioznosti v zasebnem življenju rodilo klerikalno mišljenje v javnem delovanju. Tedaj pa bi se grof Schaffgotsch prav kmalu prepričal, da Kranjska ni Tirolska, in da je ves ta hrup, ki ga sedaj gonita škof in dr. Šusteršič po kronovini, več ali manj prazno bobnanje, ki imponuje starim, histeričnim ženskam, pa drugemu nikomur ne“. Vzorniku vseh katoličanov, knezoškofu dr. Jegliču je pa „Narod“ zagrozil, „da se mu zna zgoditi, da mu bo kdo njegovo kapo potlačil čez ušesa“.

Mislimo, da smo povedali dovolj vsakemu, ki ima še kaj živega v sebi. „Narod“ piše, da

Razsvetljava Vintgarja.

V Gorjah, 29. avgusta.

Med naravnimi krasotami, ki jih potniku kaže prelepa blejska okolica, zavzemlje brezdvomno prvo mesto divja gorjanska soteska Vintgar. Od leta do leta večja množica obiskovalcev in občudovalcev nam to potrjuje. Posebno dobro pa je bil Vintgar obiskan letos. Spominska knjiga hrani nebroj imen iz vseh stanov in narodov.

Da se pa slava Vintgarja in z njim slovenske domovine glas tako širi, da število obiskovalcev tako veselo narašča, je zasluga gorjanskega župana velec. gosp. Jakoba Žumra. On je premagal s svojo vztrajnostjo vse težkoče in ovire, ki mu jih je stavila nasproti narava, in ne manje brezbriznost občinstva. Zgradil je pot skozi, do tedaj nepristopno, divjo sotesko in odprl strmečemu svetu krasote „gorenjske Švice“. On skrbi neumorno za vsestransko udobnost in varnost občinstva ter mu pripravlja vedno nova presenečenja.

V proslavo 70letnice Nj. Veličan. cesarja otvoril je letos s sodelovanjem g. prof. Belarja novo pot na razgledni stolp na „Cirkel-nu“.

Lepo slavnost, ki se je vršila v nedeljo, dne 26. avgusta, zaključila je prva svečana razsvetljava Vintgarja.

Tik nad mostom, ki vodi od županove hiše k restavraciji, vzdiguje se kakih 150 m visok hribček „Cirkel“ z imenom. Na ta hribček zgradil je gosp. župan po načrtih g. prof. Belarja složno stezo, ki gledalca v 8. minutah pripelje do vrha. Tu stoji pripet med veje stare bukve 6 m visok razgledni stolp. Razgled iz tega stolpa je izredno lep in obsežen. Kot pisan prt razprostrta je pred gledalcem krasna gorenjska ravan, posuta z belimi cerkvicami, prijaznimi vasicami, preprežena čez in čez z rodovitnim poljem, zelenimi logi in temnimi gozdi; izza bleškega grada pa se blišči kot prijazno oko jezero s cerkvico v sredi. To krasno sliko obdajajo od 3 strani gorenjski velikani: Triglav s svojo sivo-skalnato družino na zahodu, bohinjske planine na zahodu in jugu, Karavanke na severu; daleč doli za Ljubljano, v megleni daljavi, vidijo se obrisi podljudljanskih in moravških hribov.

Zvečer ob 8. uri se je pričela razsvetljava Vintgarja. Divja je ta soteska in potniku pribaja tesno pri sru med orjaškimi skalami, ki se zde,

da se vsak hip zgrnejo nad njegovo glavo. Po visokih, na skalo pripetih mostovih in hodnikih vodi gledalca pot; spodaj pa v tesni, skalni strugi, v temni globočini, peni se in šumi bistra Radovina. — Čaroben je pogled na ta naravni kras, ko posije solnce med nebotične, sive skale in svoje žarke siplje na nebroj slapov in brzic: gori do mostov in hodnikov se vzdiguje vodeni prah in se lesketa v mavričnih barvah. — A vse, kar si more izmisliti najbujnejša domišljija, prekašala je slika, ki jo je kazal Vintgar ob razsvetljavi.

Okolu 8. ure naznani strel topičev pri restavraciji zbranemu občinstvu, da se je razsvetljava pričela. Prva je v sotesko odkorakala četa krepkih gorjanskih gasilcev. Razpostavili so se po mostovih in hodnikih, da zabranijo preveliko nabiranje gledalcev na posameznih mestih in preprečijo vsako nesrečo. Med pokanjem topičev, veselo prepevaje, pomikala se je za njimi množica občinstva. Že na prvem mostu, takoj za vhomom v sotesko, pa se zavzet ustavi slehern gledalec. Prizor, ki se je tu nudil gledalčevim očem, je nepopisen! Za hip je nemo zrla množica ta kras. A skoro je s toliko večjo silo dala duška svoji navdušenosti in stoglasni

se klerikalni sleparji boje, da bi ljudstvo izvedelo resnico; mi pa pravimo: Po pravici se liberalni sleparji boje slovenskega katoliškega shoda, in sicer zato, ker bode na shodu obilno zbrano ljudstvo izvedelo resnico in glasno z nami klicalo: Krščanska misel v javnosti!

Katoliški shod.

Oglasila za II. slovenski katoliški shod. Pripravljali odbor prosi tem potom vse one, ki se nameravajo udeležiti II. slov. katoliškega shoda, da takoj oglase svojo udeležbo. Dne 5. septembra se zaključijo objave udeležencev.

* * *

Udeležba na II. slovenskem katoliškem shodu bode velikanska. Mnogobrojna udeležba je naznanjena tudi iz Štajarske, Koroške in Primorske, tako da bodo 10., 11. in 12. septembra zbrani v impozantnem številu zastopniki vseh katoliških Slovencev, pa tudi mili nam bratje Hrvatje. Slovenskih županov je že do danes naznanjenih do 200. Društva, ki se udeležijo bakljade v proslavo cesarjeve 70letnice, naj udeležbo nemudoma naznanijo „Slov. kršč.-soc. zvezi“. Društva, ki imajo zastave, naj pridejo z zastavami. Doslej je naznanjenih 121 društev, deloma korporativno, deloma po deputacijah. — Ljubljanci naj udeležbo naznanjajo „Katol. Bukvarni“.

* * *

Čehi na II. slov. katol. shodu. Moravski katoliški Čehi so naznanili, da se slovenskega katoliškega shoda oficijelno udeležijo, in sicer pridejo v Ljubljano: Vodja katoliško-narodne stranke dr. M. Hruban, odvetnik v Olomucu, drž. poslanec A. C. Stojan, predsednik katol. političnega društva dr. Sedláček in nadučitelj Kadlaček.

* * *

Hrvatje na II. slov. katoliškem shodu. „Katoliški List“ prinaša poziv, s katerim vabi Hrvatje na II. slovenski katoliški shod. „Katoliški List“ pravi mej drugim: „Bratje Slovenci sprejeli bodo Hrvatje veselimi srcem, a pokazati hočemo jim z našim posetom tudi našo osobito ljubav in bratimstvo. Ni treba pozabiti na to: interesi bratov Slovencev so tudi naši interesi, a naši interesi so oni bratov Slovencev.“

* * *

Stanovanja za udeležence katoliškega shoda. Oglasila za udeležbo na katoliškem shodu naraščajo, zato prosimo ono spoštovano ljubljansko prebivalstvo, kateremu je, izvršujoč znano slovensko gostoljubnost, mogoče postreči gostom s stanovanjem, naj se blagohotno nujno oglasi pri gg. Maks Brusu (pri Štefetu) pred škofijo, pri Podrekarju na Starem trgu, pri Koechlerju, kapelanu v Trnovem, pri Fran Breskvarju, knjigoveskemu mojstru pred škofijo, pri Ivanu Kregarju, pasarju na Poljanski cesti, ali pa po dopisnici ali v pismu na pripravljali

„Živio!“ se je razlegel po soteski, da je bobnelo kot grom med skalnimi stenami.

Celi potoki goreče smole zlivali so se po stenah, razni umetalni ognji razsvetljevali so v čarobnih barvah divje skale in čeri; v globoki strugi pa je kipela in šumela Radovina, podobna reki raztopljene lave. — Nepozaben ostane ta prizor slehernemu gledalcu. Občinstvo se ni moglo nagledati čarobne lepote. Težko so se ločili obiskovalci, pozno v noč, ko so jeli ugašati ognji in se je Vintgar začel zagrinjati v tajno tmino.

Pri restavraciji pa se je med tem razvila neprisiljena, prisrčna veselica. Blejski pevci zabavali so občinstvo in zapeli pesem za pesmijo. Kresovi na desnem bregu Radovine razsvetljevali so temno noč, rakete so vršale visoko v zrak in daleč na okoli oznanjale pomenljivo slavnost. — Razšli smo se v pozni noči, navdušeni o lepoti svoje domovine, hvaležni gosp. županu in odboru za prekrasni užitek, z željo, da bi ob letu zopet mogli občudovati krasni Vintgar razsvetljen.

odbor II. slov. katoliškega shoda, ki sprejema tudi ustna naznanila mej uradnimi urami od 11. do 12. ure dopoldne v stolnem župnišču II. nadstropje.

Izvirni dopisi.

Iz Kamnika, 24. avg. Impozanten je bil shod v Kamniku. Ne imenujemo ga tacega vsled kvalifikacije in števila poslušalcev, dasi je ta stran tudi imponirala, imponiralo je temveč izvajanje dr. Šusteršiča, kot načelnika izvrševalnega odbora katol. narodne stranke. Ni nam na misli polemika z gosp. Šukljejem. Celo kaki razpaljeni liberalni možgani utegnejo najti politično doslednost in realnost tam, kjer jih doslej niso hoteli iskati, v praktičnem delu katoliško-narodne stranke. Konstatujemo le to, da je dr. Šusteršič pravo pogodil, ko je v ime vodstva katol. narodne stranke proklamiral krščanski demokratizem kot vodilno idejo in s tem dal politično direktivo Vseslovenstvu. Nas „Listovce“ navdaja ta izjava s posebnim veseljem, ker smo s tem iznova potrjeni v svojem zvanju. V kratkih besedah slove program: splošna volilna pravica, za njo narodna avtonomija, do tja pa delo na narodno-gospodarskem polju. Mi smo jim bili zvesti doslej tem načelom, a odslej hočemo s podvojenimi močmi delati na uresničenje.

Kako veselo se lahko zavzame narod za take ideje, ko vidi v vrstah narodnih spasiateljev pri resnem delu ljudi, ki so cvet naroda! Nasproti pa, kako topo in brezmiselno vsprejema privesek slovenskih Masašikov diktaturo svojih „svobodomiselnih“ vodij! Kdor gleda ob taki priliki, kakor mi, ko je bil naš nedeljski shod, narodu v oči, prepriča se, da to teptano, izmučeno in razdvojeno ljudstvo ni še obupalo nad svojo boljšo usodo. Le obžalovati mora vsak narodnjak, da stoje nekateri sinovi naroda še vedno v službi internacionalizma in židovskega liberalizma.

Če se tudi naši elite naprednjaki ondi nahajajo, ne vemo. Na nedeljskem shodu bili so zastopani po neznatni deputaciji. Čudom se čudimo, da svoje „boljše prepričanje“ in „zdrava ekonomska načela“ kljub mogočni zgovernosti in kipečemu narodnemu navdušenju tako radi le za se hranijo. Wolf in Schwegel menita, da smo Slovani oziroma Slovenci narod nižje vrste, naši liberalci pa pravijo, da so tudi klerikalci nekaj tacega. Wolf niti ne ve, da ima pri nas ljudij sorodnih nazorov. No, pa saj mu bodo povedali — brez klerikalcev.

Nedeljski shod bil je poleg vabila na II. slovenski katoliški shod in poročila g. Pogačnika za Kamnik važnega pomena, ker je na občnem zboru politič. društva omenil g. tajnik točko, katere s posebnim ozirom na izvajanja nedeljskega shoda ne smemo prezreti.

Gosp. tajnik je omenil, da je pol. društvo delovalo nato, da bi se za kamniško okolico napravila Raifeisenovka. Ob enem je pa društvo tudi pritiskalo na ustanovitev mestne hranilnice. Ker bode ta vže letos pričela poslovati, opustila se je misel na prvo. To je v narodno-gospodarskem oziru ne mala zasluga političnega društva, a ob enem dela tudi čast katol. narodnim možem, ki sede v občinskem zastopu, da so glede „zdravih ekonomskih načel“ one prehiteli. Da bi pač vedno znali — po besedah gosp. dr. Šusteršiča — ločiti osebno politiko od stvarne. Upamo, da bode sedanji gosp. župan, kateri ima največjo zaslugo za ustanovljenje mestne hranilnice, vodil zdravo, stvarno-politiko, in kat. narodna stranka bode v Kamniku še pridobila.

Našega začetnika stvarne politike, č. gosp. Janeza Kalan-a, je volil občni zbor častnim članom. Skrbimo, da z njegovim odhodom ne zgrešimo začrtane poti! — e.

Iz Metlike, 27. avgusta. Dvorni svetnik Šuklje je razpošiljal pretekla tedna svoj govor v dolenski mesta, kjer je bil izvoljen državnim poslancem. Tudi po Metliki se je raznašal govor. Mestni policaji so Franceljnu storili to uslugo. Na čigavo povelje se je to zgodilo, je nam neznano. Mi bi sicer svetovali metliškim policajem, da bi rajše razganjali ponočne razgrajalce in pijance,

da bi skrbeli nekoliko bolj za red, na trgu ne puščali skladati desk mej božjo službo v nedeljo, itd. To bi bilo vsekako primernejše delo njihovemu poklicu. Navadno ne dajejo tiskati poslanci še posebej svojih govorov, a našemu Franceljnu ga je tiskal in celo založil Karl Gorišek na Dunaju. Dunajski Korl je tedaj imel več usmiljenja z našim Franceljnom, kakor novomeški Korl, ki je dejal: ne na shod! Čez Gorjance je tekel iz Metlike na shod menda edino naš župan, dasiravno je švigal Francelj po Metliki nekaj dnij pred shodom od hiše do hiše. Kot nekaj nenavadnega naj povemo, da je zašel Francelj celo v „Podrtijo“. Ne vemo, ali si je hotel kot zgodovinar ogledati to, v vsakem oziru pomembno stavbo, ali je hotel vprašati: koliko časa bodo pač še mirno gledale merodajne oblasti to, v policijskem oziru nevarno poslopje. Svoje glavci trdijo, da so za nekatere ljudi v Metliki izjemni zakoni, ali da ne veljajo za vse enake pravice in enake dolžnosti. Vse drugače bi se bilo seveda že zdavnaj postopalo proti kakemu drugemu meščanu v enaki zadevi.

Po tem ovinku se vrnimo k govoru našega poslanca. Koj v uvodu govora je povedal gosp. Šuklje, kaj je že vse storil za svoje volilce. V Novem Mestu bodo „mogli kmalu piti zdravo studensčico“. Črnomalcem je rekel, „da mu je ministerski predsednik Körber pričetkom meseca julija na pismeno razpravo, katero mu je bil izročil o napravi državne ceste Luže-Štreklovic-Črnomelj-Vinica, jasno in precizno obljubil, da bode še letos dal izdelati tehtnični projekt te cestne zveze.“ In za Metliko ni prinesel ničesar. Ali ni v Metliki mar ravno tako potreben vodovod, kakor je v Novem Mestu? Ali bi ne bilo za Metličane dobro, ko bi se že vendar enkrat preložili oni klanci državne ceste proti Suhorju? Štiri leta je Šuklje že naš državni poslanec, a storil ni za nas ničesar, tedaj niti župan ni imel vzroka, izražati mu zaupanje.

Nekaj je pa le Šuklje storil za Metliko, a ne na Dunaju, marveč na — novomeškem shodu. Gospoda moja! Šuklje pozna „novodobno življenje, težke probleme novodobnega gospodarstva in političnih znanostij“, on „je do duše uverjen, da je dandanes gospodarsko vprašanje za nas Slovence važno delo“, sprivil se je tedaj z neko predrznostjo tudi na tukajšnje „Kmetijsko društvo“. Tega se je naučil gotovo od dr. Tavčarja, ki je deželni poslanec metliški, bi pa razen tega, da ima na svoji hiši nabito tablo z naslovom „Metliško vino“, še ni storil družega, kakor da zabavlja ob vsaki priliki v deželnem zboru našemu „Kmetijskemu društvu“. Gospod dvorni svetnik, ko bi bili Vi vsaj malo bolj pogledali tablo, visečo nad prodajalnico „Kmetijskega društva“, kakor ste jo, ko ste šli iz tukajšnje proštije! Kje pa je ta mož zvedel, da ni potreba tu „Kmetijskega društva“? Ali iz „Naroda“ ali od tukajšnjih nasprotnikov vsake družabne misli? Slaba stvar se sama uniči, če je dobra, pa raste. Pri nas narašča število udov, in oklepajo se „z vso energijo združnega načela naši posestniki, naši mali obrtniki“. Gospod dvorni svetnik, tu se ne gre samo za to, če dobi kmet petrolej za 1 h in kavo za 2 h ceneje, tu se gre za to, da se ohrani zdravo razmerje mej trgovci in konsumenti. Poštenim trgovcem mi privoščimo vse dobro, le to hočemo preprečiti, ker ljubimo tudi kmeta in sploh kupovalca, da bi se kdaj čitala enaka pridiga o Metličanih, kakor jo je dr. Tavčar spisal o notranjskih odelih in izsesanih kmetih.

„In, gospoda moja, komu se izročajo vodilna mesta“, tako je vskliknil Šuklje, „pri novozasnovanih gospodarskih zavodih?“ Mirnim sroem lahko g. poslancu odgovorimo, da so možje, ki nesebično delujejo pri-tukajšnjih gospodarskih zavodih, približno vsaj toliko izobraženi, kakor kak bivši strojar ali čevljar. Povemo Vam tudi, gospod dvorni svetnik, da v tukajšnjih dveh gospodarskih zavodih ni „kredit predrag za kmeta“, ne „dobiček deležnikov“ previsok. Mi svetujemo Franceljnu, da naj vpraša nekega družega v Metliki, ki se prišteva njegovim iskrenim prijateljem, in ta mu bode povedal o neki posojilnici, katere „kredit je predrag za kmeta“ in dobiček deležnikov“ previsok; vpraša naj učitelja gosp.

Šetino, kako je z nekim denarnim zavodom tam nekje v sredini Bele Krajine.

Toliko v odgovor za danes. Ako bode g. dvorni svetnik še nadležen, mu prihodnjič povemo kaj več. Ljudstvo je sito fraz, hoče dejanj.

Politiški pregled.

Politični položaj postane, kakor javljajo razni listi, jasen mej 1. in 10. septembrom. Cesar je že prišel iz Išla na Dunaj. Čuje se, da vlada namerava upeljati splošno volilno pravico, ker s tem upa dobiti v parlamentu konservativno večino. V sedanjih zamotanih razmerah je vodja slovenske katoliško-narodne stranke dr. Šusteršič prav zaklical vladi, da je to jedina pot iz zamotanih razmer. Z ozirom na to je tudi „Katoliško politično društvo“ v Ljubljani izdalo izjavo, v kateri se izreka soglasje z govori dr. Šusteršiča za splošno direktno in tajno volilno pravico. S tem se je katoliško-narodna stranka postavila na jedino pravo ljudsko stališče. Starikavi nazori „Sloven. Naroda“ proti razširjenju volilne pravice, ostali bodo nazori osamljenih generalov.

Država za Nemce. Vnebovpijoče je, ako primerjamo, koliko trosi država za ljudsko šolstvo v Istri za Nemce, katerih je le peščica, in koliko za Hrvate in Slovence. Za peščico Nemcev trosi samo v Trstu in Istri, brez Goriške, 177.000 K; za Hrvate in Slovence v vseh treh pokrajinah Primorja pa le 53000 K. Preko 17000 slovenskih in hrvatskih otrok v Istri pušča brez vsake šole, v mestu tržaškem pa vso slovensko deco. In to v kljub vsem šolskim zakonom in pedagoškimi načelom!

Slovaki na Ogerskem nameravajo odločnejše nastopiti proti Madjarom. Opustili bodo politiko pasivitete ter se bodo udeleževali bodočih volitev. Tudi Srbi na Ogerskem store isto.

Ruskega carja nameravata iti obiskat, ko preteče dvorno žalovanje, laški kralj in kraljica.

Hrvatje, izgnani iz Johannesburga v južni Afriki. Te dni je prispelo na Dunaj 56 Hrvatov, izgnanih iz Johannesburga. Prišli so brez vsake prtljage, ker jim Angleži niso ničesar dovolili jemati seboj, niti ne perila in denarja. Nekateri njih so bili že 20 let v Transvaalu. Čim so Angleži zaseli Johannesburg, so bili ti Hrvatje izgnani. Ista usoda je zadela tudi Nemce, Francoze, Italijane in Holance. Ministerstvo za vnanje stvari se je zavzelo za to, da izgnanci dobe svoje stvari, ki so jih morali ostaviti v Afriki. Angleži so izgnane Hrvate lažnjivo obdolžili, da so bili deležni zarote proti Angležem. Nemškega častnika Cordua so Angleži istotako po krivem obdolžili ter ga v Pretoriji ustrelili.

Mej Bolgarijo in Rumunsko je prišlo do resnih preprirov. Makedonski komité je bil baje prisilil nekaj Rumunov, da kupijo vrednostne papirje po 50 frankov. Denar naj bi se rabil, da se pomaga na Turškem živečim Bolgarom. Komité je baje sklenil, umoriti tudi one visoko stoječe Rumunce, kateri se protivijo združenju Makedonije z Bolgarijo. Rumunska vlada zahteva sedaj od Bolgarske, naj kaznuje te ljudi. Bolgarija se pa temu brani in pravi, da komité ni ničesar zakrivil, oziroma, da se mu mora krivda dokazati, potem da bodo že kaznovani oni, kateri so krivi. Bolgarija je odpoklicala svojega zastopnika iz Rumunske ter je radi varnosti mejo zastražila z vojaki. Veliko senzacijo vzbuja dohod dveh ruskih torpedovk pred Ruščuk. V Giorgievu vlada silen strah pred Bolgari, ki so na meji ujeli 3 rumunske častnike. Turčija ima ob meji pripravljenih 100.000 mož, da prepreči načrte makedonskega odbora.

Vojna v Kini. Poroča se, da so bili Kitajci 23. t. m. pri Tehšu popolnoma poraženi. Padel je princ Tuan s 1500 možmi. Ostale čete so Japonci zapodili iz pokrajine Čili. Na strani boksarjev so se borile redne kitajske cesarske čete. Grozovit čin se poroča o guvernerju po krajini Shensi. Povabil je v svoj dvor kristijane, češ, da bodo ondi varni pred napadi. Kristijani so verovali njegovim besedam in prišli v njegov dvor, kjer pa so bili vsi pomorjeri. Rusija namerava anektirati Mandžurijo.

Angleži v južni Afriki so hoteli s šestkratno premočjo sijajno poraziti Bure pri Belfastu in Machadodorpju. Vroč boj je ondi divjal pretekle dni mej neznatno peščico junaških Burov in 40.000 Angleži — sijajne angleške zmage pa ni bilo. Dejansko zmago ima zabeležiti le general French na levem krilu, kjer je potisnil Bure do Lakenwaley, a načrt. potisniti Bure do Delagoa zaliva, se ni posrečil. Bursko topništvo je izborna delovalo. Angleži si ne upajo sedaj več naprej. Sedaj so Angleži v pokrajinah, ki so za zdravje evropskih vojakov sila nevarne. A tudi na drugih krajih Buri ne dajo miru Angležem. Brigade angleških generalov Baden Powella, Carringtona in Mahona neprestano nadleguje burski general Delarey, Burski „črni Kristijan“ pa šviga iz kraja v kraj ter napada Angleže, ko se najmanj nadejajo napadov. Škoda le, da se je Angležem posrečilo ujeti burskega generala Oliviera, ko se je pomikal pred angleško pomočjo iz Stromberga proti Brandfortu. Jednajst mesecev divja sedaj boj v Južni Afriki. Od 1. julija 1899 do 31. marca 1900 je bilo v Južno Afriko poslanih 192.000 angleških vojakov s 7.566 častniki in 60.000 konji. In kak uspeh ima angleško orožje? Število angleških vojakov se krči pod vstrajnostjo bursko.

Domače novice.

Za župnijo Kranj je imenovan kurat gosp. Anton Koblar.

Katoliško-narodni shodi. Preteklo nedeljo so bili mnogoštevilno obiskani shodi. V Št. Gotthardu sta govorila poslanec Pogačnik in dr. Lampe. Na shod so prišli tudi v bratski ljubezni združeni „Narodovci“ in socijalni demokrati. Namen se jim ni posrečil ter je imel shod lep uspeh. Na shod v Ribnici je prišlo 800 zavednih volilcev poslušat dr. Šusteršiča. Ne pomaga nič, da hoče „Narodov“ poročevalec zmanjšati to število — dejstvo ostane, da so volilci poslancu Višnikarju, ko je le ta pričel govoriti, soglasno zaklicali: „Sramota nemško-slovenski zvezi. Proč s teboj, ker se vežeš z izdajalci!“ Naj bi se le krepko širila po deželi agitacija proti nečastni zvezi z Nemci! O shodu v Št. Rupertu poročamo spodaj, o shodu v Dobrunjah pa v „Glasniku“. Jutri se vrše trije shodi.

Shod v Št. Rupertu. Dne 26. avgusta je bil v Št. Rupertu shod „Kat. pol. društva“ za Kranjsko. Predsedoval je g. vodja Povše, ki je ob enem govoril o gospodarskih razmerah naše države sploh in dežele Kranjske posebej. Da se povzdigne blagostanje kmetovalcev, je toplo priporočal ustanovitev gospodarskih združenj. Drugi govornik gosp. drž. posl. Vencajz je govoril o političnem položaju naše države. Omenjal je dogodbe, ki je prav za prav vzrok sedanjih žalostnih parlamentarnih razmer, in opozarjal na pogubnost načel socijalnega demokratizma. Dotaknil se je tudi nove vzajemne zavarovalnice ter zavrnil Šukljejeve napade. Ljudstvo, katerega se je mnogo zbralo, je pazno sledilo strogo stvarnim govorom. Nemira ni nihče delal, akoprav se je šepetalo, da bodo nastopili proti govornikom.

Kaj je narodna stranka? V vsaki vasi, pravi „Narod“, jih je že nekaj naše stranke. To je res, je bilo že nekaj takó, le škoda, da stranka ni prej vedela, kako imenitne pristaše lahko dobi v svojo sredo. Sedaj, ko smo malo napredovali, je drugače. Notranjski oderuhi so — naša stranka; plesalce treba vzeti v varstvo — naši stranki; postopači, katere župnik brezvspešno v cerkev goni — naša stranka; obiskovalci št. 13. — naša stranka; šnopsarji, naj bodo še takó nadelani — naša stranka; internacijonalni mokračji, ki tudi gredo na „farje“ — naša stranka; Nemčurji — naša stranka. Vse to, in kar je še drugih od padkov, lahko obsega narodna stranka. Ko so v Št. Gotthardu zagorski mokračji vpili: „Doli z dr. Lampetom“, jih je „Narod“ zelo pohvalil kot zveste pristaše svoje stranke, če tudi zahtevajo občno volilno pravico, samo da so kričali nad duhovnom. Ko je pa zadnje nedeljo 800 odličnih Ribničanov bilo na shodu nezadovoljnih, da je njih poslanec v zvezi z Nemci, je „Narod“ zameril in takó le pisal: „Zbojnalo se je skupaj nekaj možakarjev,

ki radi zabitosti slové daleč na okrog, obilo žensk, ki glede pameti niti s svojimi piščanci tekrovati ne morejo, precej otrok, in največ razljučenih kaplanov in pijanih popov“. — Takó tedaj piše o vrlih Ribničanih glasilo narodne stranke! Ribničani si to lahko zapomnijo, ker jim je v veliko čast, če jih sramoti „Narod“.

Prihod cesarjev v Gorico bode mej 20. in 24. septembrom. Sprejemni vspeh je že potrjen. Cesar bode vsprejel župane iz cele Goriške v posebnem paviljonu. Izročila se mu bode zlata spominska svetinja 400letnega združenja goriške dežele z Avstrijo. O tej priliki se bode 19. septembra otvorila v Gorici tudi sadjarska razstava.

Škofijska sinoda. Prihodnji teden se bode obhajala v Mariboru v torek, sredo in četrtek tretja lavantinska škofijska sinoda. Na škofijskih sinodah se dušni pastirji skupno s svojim škofom posvetujejo o raznih sredstvih za povzdigo krščansko-katoliškega življenja in prepričanja v domači škofiji.

Duhovne vaje za ljubljansko škofijo so se včeraj končale. Vodil jih je P. Guglberger iz t. J. Vdeležilo se jih je 87 duhovnikov.

Je li mogoče?! Javna tajnost je, da je dopisnik znanih dopisov v „Slov. Narodu“ o novi cerkvi v Šmartnem pri Litiji in o tamošnjem g. dekanu zelo podoben Starovašniku, pisarju pri c. kr. okr. glavarstvu litijskem. Ima pa tudi svojega protektorja v lepo rejenem dobrovoljčku. Vsaka sila do vremena!

Vojaške vaje v ljubljanski okolici. Minolo soboto so v ljubljanski okolici pričele vaje domobranske divizije tretjega kora, katerih se udeležujejo 3., 4. in 5. domobranski polk, jeden topničarski polk, dva eskadrona husarjev in oddelek domobranskih ulancev. Ta divizija šteje 2 generala, 360 častnikov, nad 6000 mož in 580 konj. Vojaki so nastanjeni po šolah, vojašnicah in v bivši cukrarni; častniki po gostilnah in privatnih hišah, konji pa po raznih hlevih v mestu. Dne 29. avgusta je šla divizija h kornim manevrom na Notranjskem in bo za prepeljavo prtljage potrebovala 60 dvoupreženih vozov in za priprego topničarjem dvanajst parov konj.

Marenberški Nemci se hudo maščujejo nad vsakim zavednim Slovincem. Nedavno je neki ondotni krojaški mojster odpustil štiri pomočnike, ker so se udeležili Slomšekove slavnosti. Sedaj pa se je eden odpuščenih nastanil tam kot krojaški mojster ter sprejel v službo tudi ostale tri odpuščene tovariše. Ali se to ne reče za Nemce: Kdor drugim jamo koplje...

V Muro skočil je ravnatelj južne železnice ces. svetnik Wunderbaldinger, ki je bil že dlje časa bolan na živcih.

Nameravani škofovi zavodi. Lepe razglednice s sliko nameravanih škofovih zavodov je natisnila „Katoliška tiskarna“. Dobe se razglednice v prodajalnici „Katoliškega tiskovnega društva“ in v prodajalnici knjigoveškega mojstra g. Frana Breskvarja pred škofijo.

Okr. šol. nadzornika gosp. prof. Levca v Ljubljani je zadel nemil udarec. V letovišču v Podbrezju na Gorenjskem mu je umrl te dni (vsled vnetja možganske mreže) nadepolni sin Leon, dijak II. gimn. razreda. Lahka mu zemljica!

Strašna surovost. Danes teden je neki stotnik 7. pešpolka nekemu rezervistu svoje kompanije — presekal glavo. Ko so se namreč vojaki v grozni vročini vračali z vaj proti Uncu, kjer sta bila nastanjena dva bataljona omenjenega pešpolka (dva sta na Rakeku), je dotični rezervist na potu pil vodo. V trenutku, ko se je nagnil proti korcu, ki mu ga je podala neka usmiljena žena, je skočil predenj stotnik z golo sabljo, ga sunil v prsi, potem pa ga udaril s sabljo po glavi, da se je siromak s krvjo oblit zgrudil na tla ter vmalo hipih izdihnil dušo. Nesrečnež je bil oženjen ter je zapustil ženo in tri majhne otročiče. Vodo piti mu je dovolil — kakor se čuje — njegov korporal. Drugi trdijo, da še ni umrl.

Osebnosti. Dvorni svetnik pri dež. vladi kranjski Al. Schemerl je povodom svojega umirovljenja dobil plemstvo. — Sekcijski svetnik v notranjem ministerstvu Andrej grof Schaffgotsch je imenovan dvornim svetnikom pri dež. vladi v Ljubljani, svetnik dež. vlade dr. pl.

Rüling je dobil naslov in značaj dvornega svetnika. — Profesor A. Stritof je iz Kranja premeščen na tukajšnja državno gimnazijo, suplent na tukajšnji nižji gimnaziji dr. Jos. Debevec je imenovan pravim učiteljem na gimnaziji v Kranju, suplent na gimnaziji v Kranju Ivan Maselj je imenovan učiteljem na gimnaziji v Novem Mestu. — Finančna komisarja A. Kovačič in E. Suligoj sta imenovana nadkomisarjema pri tržaškem finančnem ravnateljstvu. — Višji poštni oskrbnik A. Langer v Mariboru je umirovljen. — Na Vrhniki je umrl B. pl. Pilbach, vodja ondotnega c. kr. fin. oddelka. — Umeščen je na župnijo Mengeš č. g. Fr. Kušar, doslej ekspozit v Begunjah nad Cirknico. — Poročil se je v Idriji c. kr. učitelj g. Anton Božič s hčerjo g. c. kr. šolskega ravnatelja v Idriji, gospico P. Novak. — V Gorici se je baron Henrik Codelli zaročil z grofico Alojzijo Attems. — Č. gosp. I. Dostal iz T. J., rododom Ljubljancan, pride za prefekta in profesorja v Travnik. — Nameščen je č. gosp. Josip Ferjančič za kurata na Gočah, premeščen pa č. g. P. Rajmund Kubinek, prefekt dijaškega zavoda nemškorednikov v Ljubljani, za kapelana v Podzemelj, na njegovo mesto pride č. g. P. Hugo Lengsfeld iz Opave. Č. gosp. Josip Perz, kapelan v Podzemlju, je premeščen v Veliko Dolino. — Računski svetnik gosp. Fran Bregant je imenovan višjim rač. svetn. in načelnikom računskega oddelka pri dež. vladi za Kranjsko, rač. revident g. Josip Modic je imenovan rač. svetnikom. — Za župnijo Toplo Reber je prezentiran tamošnji upravitelj č. gosp. Josip Erker. — Poštni asistent gosp. I. Podgornik je iz Ljubljane premeščen na Dunaj. — V bolnici v Gradcu je umrla gdč. P. Fabiani, bivša učiteljica v Vrtojbi.

Kako ljubljanski narodnjaki skrbje za Celje. „Domovina“ poroča, da je tukajšnja narodna turtka Knez in Supančič naročila vse potreščine, to je karjole, samokolnice in železo, za regulacijo Ljubljance pri Kašlju in Zalogu pri tvrdki Rakuschevi v Celju. Slovensko konkurenčno podjetje „Merkur“ je narodna ljubljanska tvrdka prezrla in vrgla denar v naročaj nazagrizenjega Nemca. G. Supančič ima povrh še nemškutarskega poslovdjo, ki menda ni povse nedolžen, da bode slovenski denar dobil Rakusch! Žalosno!

Imenovan je davčni inspektor Valentin Marušič davčnim nadinspektorjem pri dež. finančni direkciji v Trstu.

Poročil se je mestni blagajnik v Ljubljani g. Veličan Fink z gdč. Pavlo Bezljaj.

Umrla je v Ljubljani gospa Ivana Jerančič, vdova po tesarskem mojstru.

Trg pred justično palačo v Ljubljani. Deželna vlada kranjska je odobrila sklep obč. sveta, da se prostor pred justično palačo ne sme zazidati in da se tam napravi javen trg.

Iz burske vojske se je zdrav povrnil sin ljubljanskega odvetnika dr. Moschéta, g. Egon Moschë. Kot ujetnika so ga Angleži prepeljali v Evropo.

Narodni napredek. Nova kreditna banka pošilja slovenskim strankam nemška pisma z nemškimi naslovi. Predsednik te najnovejše narodne naprednosti je Ivan Hribar.

Drobne novice. Obesil se je 43letni posestnik Fr. Štepec s Krtine pri Veliki Loki. — V Gorici morajo krčmarji odslej zapirati svoje gostilne že ob 10. uri. Tudi v Trstu so dobili slično naredbo. — Z okna četrtega nadstropja je skočila v Trstu na ulico 24letna služkinja Ivana Maver, ki je bila v službi pri rodbini Pipan. — Orožniški postajevodja Fr. Zajec, rododom iz Ljubljane, je v Pulju defravdiral in pobegnil. — V Ribnem pri Bledu je sedmim posestnikom pogorelo vse. Da ni gasilo šest gasilnih društev, uničil bi bil ogenj vso vas. — V Domžalah je pogorela lepa hiša Valentina Mačka.

Letovišče ljubljanskih potepuhov je zasledila mestna policija ljubljanska. „Letovišče“ je napravljeno popolnoma „po naravi“, ali bolje: v naravi, ter je njegovo pravo ime — duplina ali brlog. Do luknje so vodile „drobne“, to se pravi „kózje stezice“, a vhod je lepo zakrit z bršljinom.

Ljubljansko orožništvo je napravilo lov ter našlo v brlogu šest barab — in štiri ženske, katerih dve pa ste ušli. Prav za prav pa je bil brlog shajališče ostudnežev, nekaka „hiša sramote“ in se je v njem našel tudi zapisnik rednih obiskovalcev. Bajje so hodili tja tudi civilni moški.

Nove orglje v Biljah. To delo je 77-to iz rok tvrdke bratov Zupan iz Kamnegorice. Žal, da je pri teh orgljah nemila usoda vrgla v prebrani grob družnika, brata Ivana, moža prave krščanske slovenske korenine, koji ni bil samo vrl umetnik in skladatelj, marveč je imel kot spreten igralec orglje in osobito pedal v čudoviti oblasti. Materijali so zbrani in fini, delo solidno in trpežno. Igranje na manualih je čudovito lahko, funkcija precizna; meh — „francoski magazin“ deluje izborno. Tehniških izvršitev ni potrebno posebej omenjati, ker znana tvrdka Zupanov je že mnogokrat pokazala, da napreduje z vso silo in na vsakih novih orgljah pokaže nov napredek, bodi si v konstrukcijah, v glasbi ali intonaciji. Na vseh lesenih piščalih smo opazili roletne labije, na cinastih pa vse mogoče moderne pripomočke za čist in jasen glas. Cinastih piščalk je v orgljah 609, lesenih pa 117 in pocinjnih 36. Skupaj torej 762 piščalk. Svoji k svojim!

Velikanska državna podpora! Dne 25. maja t. l. je pobila deloma toča v nekaterih vaseh, 19 posestnikov iz Male Vasi je dobilo podpore v obliki odpisa zemljiških davkov za leto 1900 znesek 1 krono 84 vinarjev, prosim berite: Eno krono štiriinosemdeset vinarjev. Nekaj teh posestnikov je od takrat še pogorelo. Največji posestnik dobi „levji del“, 58 vinarjev. Ker ostali z velikansko podporo 1 krono 26 vinarjev ne vedo kam, prepustili so vso svoto na razpolaganje finančnemu ministru, da se ne razruši ravnotežje avstrijskih financ, ki jih je bil uredil Dunajewski. Ali ni to že ironija?!

Prostovoljno gasilno društvo z Viča in Glinca vabi k slavnosti, katero priredi v nedeljo dne 2. septembra 1900 povodom blagoslovljenja razširjenja gasilnega hrama in nove brizgalne v spomin 50letnice vladanja Nj. Vel. cesarja Franc Jožefa I. Ob 2. uri popoldan zbiranje in vsprejem gasilnih društev na prostornem vrtu g. Trauna na Glincah. Ob pol 3. uri skupni odhod k blagoslovljenju hrama in brizgalne. Skupni odhod k ljudski veselici na vrt g. Trauna na Glincah, kjer bode petje, srečkanje, šaljiva pošta, tehtanje, ples itd. ter prosta zabava. Pri slavnosti sodeluje iz prijaznosti tamburaški in pevski klub „Krim“ viško-glinške čitalnice in godba. Vstopnina 10 kr. Gasilci v uniformah prosti. Čisti dohodek je namenjen v pokritje društvenega dolga in se predplačila hvaležno sprejemajo. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Spremembe pri oo. kapucinih: Iz Wolfsberga prestavljen je P. Maurus Rozman kot lektor v Lipnico (Leibnitz). Iz Lipnice: P. Vilhelm v Hartberg. Iz Gorice: P. Odilo v Krško kot gvardijan, P. Maksimilijan Zaplota v Krško, P. Sinus je postal gvardijan v Gorici, P. Hieronim Streminger v Škofjo Loko. Sveti Križ: P. Otto Kocjan v Celovcu kot katehet v Krško: P. Sigismund v Knittelfeld kot gvardijan, P. Ubald v Celje. Murau: P. Gabriel Bajec gvardijan v Muravu, P. Alfons vikarij in definitor v Muravu. Celovec: P. Bruno Korner katehet v Knittelfeld, P. Horbal v Voflsberg. Iz Hartberga: P. Gothard v Mettersdorf, P. Ciril v Irdning. Iz Knittelfelda: P. Oswald Sema v Mettersdorf. Iz Irdninga: P. Moric Kukovič v Hartberg. Provincijalom bil je izvoljen P. Edvard Bervar iz Novega Mesta.

VI. narodno dirko priredi klub slovenskih biciklistov „Ljubljana“ dne 16. septembra na tukajšnjem dirkališču. Vspored dirke prijavimo pozneje.

Iz postelje padel na cesto. Čudne sanje je imel neki kmečki delavec Anton Štokelj v Velikih Žabljah. Mož je imel posteljo poleg okna. Sanje so bile tako burne, da se je Štokelj prevrnil s postelje skozi okno 6 metrov globoko in si zlomil nogo, roko in hrbet. Ni upati, da okreva. Revež ima 7 neodraslih otrok.

Domača knjigoveška umetnost. Omenili so te dni vsi tukajšnji časniki izbornih domačih knjigoveških del. Ta dela se odslej izvršujejo v

delavnici knjigoveškega mojstra gosp. Fr. Breskvarja ter se ondi izvršujejo tudi krasna galanterijska dela. Opozarjamo tudi na res umetniško izvrševanje diplomnih map. Svoji k svojim!

Daničarji — Triglavani. V nedeljo so priredili izlet na Triglav člani katol. akad. društva „Danica“. Izleta se je udeležilo 15 članov, poleg tega lepo število drugih somišljenikov. Na Kredarici, kamor je prišlo tudi 20 Bohinjcev, so se izletniki, katerih skupno število je bilo 50, udeležili svete maše.

Ustanovitev dežel. klobučarske zadruge kranjskih klobučarjev je trgovinsko ministerstvo dovolilo.

Poročil se je deželnovladni tajnik v Celovcu gosp. Ivan Kremenšek z gdč. Ireno Rushka iz Brna.

Nova vilharjeva opera. Naš rojak gospod Fran Vilhar v Zagrebu piše sedaj novo opero „Ivanjska kraljica“, kateri je besedilo napisal pesnik Milivoj Podravski.

Najnovejše vesti.

Odvetniki so pijanci, tako pripoveduje včerajšnji „Slov. Narod“ svojim čestilcem s pripombo, da se je to na shodih govorilo. Poizvedli smo iz verodostojnega vira, da se to ni zgodilo. „Slov. Narod“ sedaj obrekuje odvetnike na lastno pest. Bo li advokatska zbornica še dolgo trpela, da bo šefredakter dr. Tavčar tako nedostojno blatil svoje sodruge?

Osebna vest. Primarij v dež. bolnici v Ljubljani dr. V. Gregorič je danes za tri tedne odpotoval v toplice v Lipiku.

Slovensko gledališče prične letos dne 15. septembra s predstavami. Prva igra bode „Jakob Ruda“. Na vrsto pride tudi Cankarjeva izvirna komedija „Za narodov blagor“.

Celjski župan zopet demonstrira proti Slovincem. Naš cesar je dal objaviti svojo zahvalo za izkazano udanost ob njegovi 70letnici vsem avstrijskim narodom. Celjski župan je to cesarjevo željo iz sovraštva do Slovencev zavrgel ter pustil po mestu nabiti cesarjevo zahvalo samo v nemškem jeziku, tedaj le za Nemce. Celjsko politično društvo „Naprej“ se je takoj pritožilo na namestništvo ter zahtevalo brzojavnega ukrepa ali pa obveščanja, ali nismo Slovenci vredni biti deležni cesarjeve zahvale.

Ljubljanski Nemci imajo danes zvečer „Sedanfeier“ v kazini.

Porotne obravnave v Ljubljani se prične v ponedeljek 3. septembra. Prvi dan prideta na vrsto 23letni Fr. Zakrajšek z Vel. Mlačevega in 39letni rudar I. Otrin iz Idrije zaradi uboja; dne 4. septembra 18letni Fr. Rode iz Zaloga zaradi teške telesne poškodbe in Fr. Breskvar zaradi žaljenja časti (toži knjigovez Bonač radi nekega „Poslanega“); dne 5. sept. Katarina Silvester zaradi goljufije, 25letni A. Dolinar iz Tržiča zaradi tatvine.

Razne stvari.

200 hiš pogorelo je na Ruskem v Makarjevu blizu Nižnega Novgoroda. Požar je uničil tudi štiri cerkve.

Za koliko zavaruje kralj svoje življenje. Umorjeni laški kralj Umberto je imel svoje življenje pri raznih zavarovalnicah zavarovano za 36 milijonov lir.

Razglednice se lahko pošiljajo z znamko za 3 h, ako je zadej samo podpis odpošiljatelj in nič družih pismenih priobčil, in ako se spredaj prečrta napis „dopisnica“, ter se mesto tega zapiše: „tiskovina“. Kdor torej potuje in je od mnogih strani naprošen za dopošiljatev razglednic, si na ta način lahko prihrani za — tobak.

Lucchenijevega sokrivca so aretovali v Budimpešti. Ime mu je Giuseppe Tomasio, star je 40 let, doma iz Mijetaka. On je skupno z Lucchenijem zasnoval umor naše cesarice.

Žalostna vrnitev. Pretekli teden je došlo iz Genove v Gradišče ob Soči 25 ruskih Poljakov, kateri so se hoteli izseliti v Ameriko. Iz raznih razlogov so jim v Genovi prepovedali,

izseliti se, in morali so se vrniti v domovino brez denarja in brez imetja. V Gradišče so došli grozno izstradani, obup jim je bilo čitati na obrazu. Med izseljenci je mnogo otrok in tudi nekaj nosečih žen. Vzbudili so pri Gradiščanih sočutje; dali so jim živeža in tudi nekaj denarja. Starašinstvo jim je preskrbelo prenočišča in razdelilo med nje kruha. Vsi izseljenci so iz varšavske in kalaskinske gubernije.

Važna novost v biciklistični tehniki. Najvažnejši del biciklov in motorjev je gotovo pnevmatika. Ob vseh prednostih pa imajo sedanja kolesa to največjo hibo, da se zračna cev lahko prodira in popotovalec prihaja tako prav pogostoma v največjo nevarnost ter mora večkrat sredi poti pretrgati daljno vožnjo. Mnogi so si že belili glavo, kako bi temu nedostatku prišli v okom, a dosedaj so se še vsi poskusi izjalovili. Pred kratkim pa je Edvard Münzer iz Nemčije iznašel novost, katera utegne postati zelo važna za biciklistični šport. Bistveni del kolesa obstoja iz dveh špiralnih zmetij iz jeklene žice, ki sta oviti okolo kolesa namesto sedanje zračne cevi; te dve špirali segata jedna v drugo in sta pokriti s primernim plaščem. Ta novi obroč je baje jako po ceni, trpežen, lahek ter se ga z lahkoto nastavlja na kolo. Največa njegova prednost pa je ta, da odpade dosedanja sitna manipulacija z zračno tlačilko, ter strah pred izpraznjenjem zračne cevi.

Novo italijansko zločinsko društvo. Iz Napolja poročajo: Pred sodiščem v Calabriji je stalo nedavno 248 oseb, med temi dve ženski. Dvesto oseb je bilo že prej obsojenih. Vseh skupaj so vjeli 450 oseb, ki so tvorile zločinsko društvo s tremi odseki. Prvi odsek „La maggiore“ tvorijo člani vodstva, ki delé dobiček, drugi odsek „La piccola“, ki izvršuje ukaze prvega odseka, se je izkazal s posebno drznimi deli. Tretji odsek tvori „mladina“, t. j. oni, ki so vsaj enega človeka zabolili. Društvo ima svojo justico ter kaznuje nepokorneže ali izdajice z globo ali s smrtjo. Krivnik se določi z žrebom. Kdor je iz društva izključen, ostane brez časti do smrti ter ga preganjajo vedno. Ako se kaznen ne more izvršiti na kaznjencu, trpe zato njegovi sorodniki. To so glavne določbe te tatinske in roparske družbe. Uboga Italija je polna takih društev. Mafija in anarhija sta dobili novo tovarišico.

Gibraltarski predor. Francoski inženir Jean Berlier je izdelal načrt, po katerem bi spojili Evropo in Afriko po podmorskem predoru pod Gibraltarskim prelivom, kjer sta si zemljini najbližje. Predor bi bil 41 km. dolg. Stroški so proračunjeni na 123 milijonov frankov. Težave tega podjetja ne bi bile večje, nego n. pr. pri Ceniškem, Sv. Gothardskem, Arlberskem in Simplonskem predoru. Omenjeni inženir je izumil nove stroje, s katerimi bi hitreje in ceneje delali, nego na prejšnjih takih podjetjih, in bi to velikansko delo izvršili v sedmih letih. Španska vlada podpira ta načrt; marokanskemu sultanu sicer ta namera ne prija, vendar pa upajo, da se ne bo protivil izvršitvi nameravanega predora.

Porotna obravnava proti morilcu Bresciju se je završila v sredo popoldne z obsodbo v dosmrtno ječo. Pred pričetkom razprave se je nabralo pred milanskim sodiščem mnogo radovednega občinstva, vstop v sodno dvorano se je pa radi tesnih prostorov mogel dovoliti le malemu številu občinstva. Ob 9. uri pred sestavo sodnega dvora sta zahtevala zagovornika Brescijeva, odvetnika Martelli in Merlino, naj se razprava preloži iz ničnostnih razlogov. Sodišče je predlog zavrnilo. Odvetnik Merlino je bil znani anarhiški pisatelj v Rimu. Prava razprava se je pričela ob 10. uri 40 minut. Predsednik je naznanil, da Bresci ne mara odgovarjati na nobeno vprašanje. Mej raznimi odmori je Bresci marljivo čital obtožnico ter se je sem ter tje pomenljivo oziral po občinstvu. Branje obtožnice in raznih aktov je vzelo mnogo časa. Omeniti bi bilo iz obtožnice samo še to, da se je Bresci dolgo vadil v streljanju ter sam pripravil potrebne kroglice, da so imele boljši učinek. Prič je bilo zaslišanih 16; najjst jih je pozvalo drž. pravdnistvo, pet zagovornika. Umor je sklenil Bresci povodom dogodkov v Siciliji in Milanu ter se hotel mašče-

vati radi ljudske bede. Ob 12. uri bila je razprava prekinjena. Malo pred drugo uro se je razprava zopet pričela. Po zaslišanju prič je jel govoriti drž. pravdnik. Obsodil je anarhiške teorije, ki vodijo do grozljivih zločinov, in pozival porotnike, naj izreko soglasno obsodbo in ne upoštevajo nikakih drugih okoliščin. Zagovornik Merlino je ugovarjal trditvi, da se mora umor pripisovati na rovaš anarhiškim idejam; zgodovina uči, da se nahajajo morilci kraljev v vseh strankah. Govornik apeluje na porotnike, naj pripoznavajo olajševalne okoliščine. Drugi zagovornik izjavlja, da Bresci ni povsem normalen, in kaže na njegovo brezmadežno (!) življenje. Nekaj poslušalcev je odobravalo Martinellijev govor. Nato se je pa oglasil Bresci sam: „Obsodite me; meni je to vsejedno. Pričakujem v kratkem revolucije!“ Potem se je pričelo posvetovanje porotnikov in obsodba je bila soglasna.

Židovski morilec Hilsner. Obravnava proti židovskemu morilcu Hilsnerju, katerega dolže, da je kri umorjene Hruze porabil v židovske ritualne namene, bode prav gotovo meseca oktobra v Piseku. Hilsnerju dokazujejo, da je umoril tudi neko Marijo Klimo na isti način kot Hruso ter se bode ob enem vršila proti njemu tudi obravnava radi umora Marije Klime. O tem listi, ki so židovstvu prijazni, molče, ker so za denar pripravljeni braniti tudi žida — morileca.

GLASNIK.

Sestanek imajo jutri ljubljanski krščansko-socialni delavci v „Katoliškem Domu“. Predmet razgovora je sila važen. Začetek sestanku ob 10. uri dopoldne.

Stavka v Zalogu. Delavci v takozvani „črni fabriki“ v Zalogu, kjer pripravljajo železniške prage, so pričeli stavko, ker so preizkorno plačani za naporno delo.

Shod „Slov. katol. delavskega društva“. V nedeljo dne 26. avgusta t. l. priredilo je „Slovensko katoliško delavsko društvo“ iz Ljubljane v Dobrunju shod, kateri je bil od vrlih ondodnih kmetov kakor ondi stanujočih vevških delavcev dobro obiskan. Tovariš Gostinčar je govoril o pomenu katoliškega shoda, o resolucijah, zadevajočih osobito kmečki stan, in povdarjal važnost I. slov. katoliškega shoda, kateremu je sledilo mogočno organizacijsko delo, zlasti mej slovenskimi kmeti in delavci, ter je želel, naj bi se tudi obrtniki zganili. Tovariš Bricelj je govoril kot zadružni član Dobrunjskega gospodarskega društva. Povdarjal je v svojem izvrstnem govoru, kako je le mogoč napredek gospodarskih zadrug v tem, da si vsi prizadeti svoje potrebščine nabavijo v domači zadrugi. Ako je v Ljubljani kak predmet za 1 kr. pri kg. ceneji, se za ta pridobljeni krajcar več podplatov raztrga, kakor se naredi dobička, brez ozira na to, koliko se zapravi mej potom. Tovariš Moškerc je govoril o važnosti resolucij na II. slovenskem kat. shodu, zadevajočih delavski stan. Pozivljal je delavce k pristopu v krščansko-socialno vevško strokovno društvo. Nobeden delavec ne bodi toliko nespameten, da bi pristopil v rudečkarsko strokovno društvo! Naša parola bodi in ostani: ne v judovska strokovna društva, katerih namen je, vzgojiti v ljudstvu sovraštvo napram cerkvi in duhovščini, da bi ljudje pozabili na premoženje, nahajajoče se v rokah judovskih baronov. Predlaga resolucijo: Današnji shod pritrjuje popolnoma resolucijam, ki bodo sprejete na II. slov. kat. shodu, in želi istemu najboljši vspeh. Shod obsoja pisavo liberalnega slovenskega časopisja napram kat. shodu, napram prevzvišenemu knezoškofu najstrožje in želi, naj bi bil sijajno obiskani II. slov. katol. shod nekako zadostilo za podlo pisarenje slovenskega narodno naprednega časopisja, ki zasleduje ista načela, katera so zastopali liberalni morilci francoskega kralja Ljudevika XVI. in njegove žene, duševni očetje in provzročitelji modernih anarhistov. Tovariš Urbar je iz lastne skušnje naslikal delovanje rudečih bratcev in njihovo resnicoljubnost. V konečnem govoru tovariš Bricelj navdušuje navzoče za katoliško idejo. Socialno-demokratska sekta ne more in ne sme do-

biti tal mej slovenskimi kmeti in delavci, kajti pogubonosna je za vsako pošteno stvar. Ljudje, ki ne verujejo v Boga in ki hočejo to vero ljudstvu iztrgati iz srca, ti ljudje pri nas ničesar nimajo iskati. Meni se je najbolj priiskutila socialna demokracija s tem, da taji vsako pozitivno vero in ne pripoznava duhovščini dobrih del, katera izvršuje. Vevško delavstvo ve jako dobro, kateremu strokovnemu društvu da naj se pridruži, ve, da le ondi je prihodnost, kjer ostane denar oskrbovan od domačih ljudij, ne pa, kakor v rudečkarskem društvu, za podporo žejnih žnidarjev in socialno demokratskih bivših „oberlajnantov“. Pozivlja navzoče: v ogromnem številu, vi delavci in delavke vevških papirnic, vstopite v vevško krščansko-socialno strokovno društvo! Z živio in slava-klici se je zborovanje zaključilo.

Marijanišče v Mariboru. Lepega socialnega dela so se lotili nekateri prijatelji delavskega ljudstva v Mariboru. V pomoč ženskim poslom so osnovali društvo „Marijanišče“ s tako obširnimi načrtom, da obsega vse, kar more dati organizacija ubogim služabnicam: 1. Ob času, ko so brez dela, jim hoče preskrbovati stanovanje in hrano; sedaj zahteva v ta namen samo po 20 vinarjev na dan. V Ljubljani imamo z ravno tistim namenom ustanovljeno Jožefinišče, ki je storilo že zelo mnogo dobrega. Našli so se dobri ljudje, ki so pomagali, da sedaj stoji ženskim poslom v pomoč lepo poslopje na Poljanah. Mariborsko društvo potrebuje vzlasti začetkom obilno podpore, da bo moglo za tako neznatne novce skrbeti za svoje varovanke. Na Nemškem ima vsako večje mesto svoja društva, ki skrbijo za brezposelne ženske. Od katoličanov so se naučili tudi protestantje. Na čelu vsemu protestantskemu gibanju v tem oziru stoji nemška cesarica. Na kolodvorih čakajo vedno društvene zastopnice s posebnimi znamenji, da odvedo došle mlade ženske — učiteljice, guvernante, pa tudi posle — v protestantski Marthaheim ali katoliški Marienheim. Po železnicah so nabita natanila o delovanju takih društev. Odveč bi bilo, povdarjati potrebo tega delovanja. Mlade ženske so na potu, vzlasti pa če čakajo dlje časa na službo, v največji nevarnosti, ker imajo tedaj najmanj moči, da bi se branile. V tem oziru smo v Avstriji daleč zaostali. Zato nas izredno veseli, da so vrli naši Mariborčanje stopili resno na noge. Pozabiti ne smemo, da se gre tu v velikanski večini za naše slovenske deklice, katerih bo po ti poti mnogo rešenih pogube. 2. Društvo hoče skrbeti za ženske posle tudi z vzgojo in podukom. Vaditi jih hoče v krščanskem nauku in v lepem poštenem življenju, zraven pa tudi podučevati v raznih hišnih in ročnih opravilih. Ustanoviti si namerava v ta namen redno gospodinjsko šolo, ki bo gotovo v ogromno korist služkinjam in — gospodinjam. 3. Društvo bo tudi posredovalo ženskim poslom službe. Kdor pozna pota, po katerih si po mestih ženske iščejo službe, mora priznavati, da spada posredovanje služb za ženske med najimenitnejše socialne naloge naših organizacij. Za drag denar dobiva služkinja pri posredovalkah razne naslove, a tako, da sama ne ve, kam pride. Posredovalnica mora zvrševati tudi pravne namene; za to pa skrbi samo krščanska ljubezen. 4. Tudi starim in onemoglim poslom hoče preskrbeti mariborsko društvo miren kotiček. Tega se seveda ne bo moglo takoj lotiti; zato je treba obilne podpore. Ljubljansko Jožefinišče je že toliko vspelo, da že več onemoglih žensk popolnoma vzdržuje. Bog daj, da bi kmalu tudi Marijanišče prišlo do tega! — Zato je pa treba krepkega sodelovanja požrtvovalnih domoljubov. Društvo potrebuje denarja. Štajarski možje in žene so v prvi vrsti poklicani, da se tu oglase. Kdor le more, naj pristopi kot ustanovnik s tem, da vplača enkrat za vselej 100 K. Komur je pa to preveč, naj se pa vpiše za podpornega uda s 4. kronami na leto (posli samo po 3 K.). Denar, ki se sem obrne, bo gotovo dobro naložen. Kdor ubožcu kaj podeli, posoja Bogu na obresti. Vodstvo je v dobrih rokah. Ravnatelj je duhovnik, potjen od škofa. — Če hoče društvo uspešno delovati, potrebuje nujno svoje lastne hiše. Do tega pa more priti le

z vneto požrtvovalnostjo dobrih ljudi. Veseli nas, ko naznanjamo slovenskemu svetu vzvišene namene novorojenega mariborskega društva; še bolj nas bo pa veselilo, če bomo mogli kmalu povedati, da ima Marijanišče svoj lastni dom v službi krščanske ljubezni za naše uboge ženske posle.

Z Jesenic se nam piše: Sklicevaje se na pravicoljubnost slavnega uredništva „Slovenskega Lista“, prosim da priobčite sledečo izjavo: Glede dopisa „Pošta na Jesenicah“ v 34. številki „Slovenskega Lista“ izjavljam. Dvomim, da bi se bilo kdaj dogodilo, da bi bil „Rdeči Prapor“ skrbno v „Domoljuba“ zaviti, da bi bil notri list s šestkratnim pečatom jeseniške pošte dostavljal. Istotako dvomim, da bi bil zahteval poštni sluga od pisem krajcarjev, ker je ta taksa odpravljena, o čemur so poštni uslužbenci dobro poučeni. Če so dotični res krščansko misleči delavci, ne le v besedi, ampak tudi v dejanju, jih pozivljam, da vse to osebno dokažejo meni podpisnemu, ker sem za vse nedostatke odgovoren jaz in veže v prvi vrsti mene dolžnost, da take eventualne nedostatke odpravim. Pozivljam jih nadalje, naj mi osebno, saj na pošto je bliže, kot v Ljubljano v uredništvo, dokažejo one „marsikatere druge ne predvidnosti, katere bi lahko naštel.“ Z vso odločnostjo protestujem pa proti temu, da bi se bilo v tukajšnjem poštnem uradu kdaj politično agitiralo. Jesenice, dne 29. avgusta 1900. Alojzij Sohrey, c. kr. poštar — Dostavek uredništva: Naj se le dostavijo g. poštarju dokazi o omenjenih nerednostih, da se iste za vselej odpravijo.

Proč od socijalne demokracije! Iz Prage se poroča: Dne 2. septembra se zbera v Duksu zaupni moške iz raznih premogarskih krajev, da se posvetujejo o ustanovitvi neodvisne organizacije premogokopov. V programu se čita med drugim: „Mi ne pripoznavamo nobene centralne organizacije, ki se konča na Dunaju. Mi hočemo samostojne krajevne organizacije, ki so v stanu, svoje gospodarske interese same zastopati. Premogokopi! Ne pričakujte nobene pomoči več od onih, ki so v javnosti le radi tega Vaši zastopniki, ker Vas potrebujejo, za kulisami pa stiskajo roke Vašim največjim sovražnikom.“ Tako govore ljudje, ki so dolgo časa okušali socijalno-demokratsko „delovanje za delavstvo“.

Socijalni demokratje pri delu krščanske ljubezni. Znano je, da socijalni demokrati dejanski ne delajo za trpeče človeštvo prav nič. Glavno delo socijalnih demokratov je pobiranje denarjev od delavcev. Socijalni demokratje nimajo, kakor je znano, nobenega dobrodelnega zavoda, kakršnih imajo zavedni katoličani na tisoče. Najlepše so socijalni demokratje pokazali svojo ljubezen do bližnjega v Limogesu na Francoskem. Ondi živi gospodična Nouhaillier, ki je svoje bogastvo dala za zavetišče neozdravljivih jetičnih ljudi. Od l. 1898. je bilo v njenem zavodu preskrbljenih 396 takih nesrečnežev, ki so bili gospej priporočeni od pariških zdravnikov. Ker je gospa odločna krščanka, kar kaže se osebno s svojo ljubeznijo do bližnjega, je bila socijalistiškemu občinskemu odboru trn v očesu. Zatožil jo je občinski odbor najprej pri zdravstveni komisiji, a ta je morala priznati, da zavetišče odgovarja vsem zdravniškim zahtevam. Socijalno-demokratski župan je nato, peneč se jeze, zavetišče na lastno roko pustil zapreti ter je dejal, da je radi nalegljivosti nevarno. Zdravstvena komisija je razveljavila županovo naredbo. Ker postavno niso mogli socijalni demokratje nič napraviti proti zavetišču, organizovali so demonstracije in so pričakovali bolnike na kolodvoru, kjer so bolnikom mej kričanjem kazali mrtvaške glave — nekaj bolnikov so ranili — po noči pa so ti rudeči prijatelji človeštva plezali na streho zavetišča in ondi z razgrajanjem mučili bolnike. Vse to se je godilo z vednostjo javne oblasti ter noben policist ni zaviral početja rudečih bestij. Torej zopet lep prispevek k poglavju, kako si socijalni demokratje mislijo „svobodo“. Ker taki naskoki na zavetišče niso ponehali, prišel je zopet zviti socijalno-demokratski župan in odredil, da se mora

zavetišče zapreti radi — javnega reda! Plemenita gospa Nouhaillier je šla k ministru notranjih stvari ter se pritožila proti toliki krutosti, a Waldeck Rousseau se je zbal rudečih svojih prijateljev ter je potrdil naredbo socijalno-demokratskega župana. Tako se godi v „svobodni“ Francoski!

Največja stavka v stoletju grozi bruhniti na dan na Angleškem. Železniška družba „Gret Eeastern Railway“ ni hotela zvišati plače svojim uslužbencem ter se je obrnila do drugih družb, naj ji v slučaju, da njeni uslužbenci prično stavko, pomagajo s svojimi uslužbenci. Uslužbenci vseh angleških železniških družb so sklenili, da ne gredo na noben način družbi „Gret Eeastern Railway“ pomagat iz zadrege in da tudi oni raje prično stavko. Tako bi stavkalo pol milijona železničarjev.

Koliko žganja se popije na Ruskem? Rusom sovražni nemški in drugi listi navadno trdijo, da so Rusi preveč udani žganjepitju, a to je samo podlo obrekovanje. Na Ruskem deluje sedaj 45 društev treznosti, katera so poslala na pariško razstavo statistične podatke o žganjepitju na Ruskem. Po teh podatkih porabi jeden ruski prebivalec na leto samo 7 in pol litra žganja, dočim na Francoskem 10 litrov, na Nemškem 10.9, na Angleškem 11, na Belgijskem 11.3, na Laškem 28.4 litra. Ako pomislimo, da se v zahodni Evropi izpije celo morje piva in vina, česar na Ruskem ni, je poraba žganja na Ruskem dosti majhna.

Listnica uredništva. Iz Trbovelj: Prihodnjič.

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch, tovarna dežnikov, Ljubljana, Mestni trg 15.

Najnižje cene

Pozor! Mizarstvo ustanovil IGNACIJ ROTTAR mizar v srednji Vasi pri Goričah pošta Kranj. Izvršuje vsa dela točno po naročbi. 28 (9) Pozor!

Delavnica in stanovanje

se odda v najem 39 (3)

s 1. novembrom 1900.

Več se izve pri posestniku Gradišče št. 10.

Zobozdravniški in zobotehnični atelje.

Zobozdravnik

med. univ. 33 (2)

dr. Rado Frlan,

Špitalske ulice št. 7. I. nad.

špecialist za porcelanaste in zlate plombe, bivši gojenec kraljevega zobozdravniškega zavoda v Berlinu Dorotheenstrasse, naznanja slavnemu občinstvu, da si je nabavil vse priprave za brezčutno ruvanje zob z dušikovim oksidom (Luftgas oder Lachgas) in da izvršuje od 8. avgusta dalje vse operacije v ustih z navedeno narkozo. Istotako se izdelujejo v njegovem ateljeju vse vrste zlatih kron, zlatih spon in zatega zobovja, kakor tudi vsa druga zobozdravniška in zobotehnična dela.

Domača umetnost!

Domača umetnost!

Podobarski in pozlatarski atelje

Andrej Rovšek

v Ljubljani Kolodvorske ulice št 22

v hiši gospé Wessner-jeve

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom v naročila za izvrševanje vsakovrstnih, strogo po umetnostnih načelih izgotovljenih lesenih oltarjev v raznih slogih, kipov in svetniških soh od kamena, marmorja, gipsa ali lesa itd.

10 (24)

Priznalno pismo:

Blagorodni gospod! Altar presv. Trojice, katerega ste naredili za tukajšnjo župno cerkev, je pravi umotvor ter kaže, ne samo v celoti, temveč tudi v svojih posameznih delih lepo pravilnost, solidnost in trpežnost. Na opazovalca napravlja izvanredno prijeten utis in hvali svojega mojstra. Vsled tega Van izrekam svojo popolno zadovoljnost in zahvalo ter si štejem v dolžnost, da Vas svojim sobratom kar najtopleje priporočam za podobno delo.

Z odličnim spoštovanjem Vam udani

Martin Poljak, župnik

Ajdovec, 20. okt. 1899.

Zobozdravnik

36 (5-5)

univ. med.

dr. A. Praunseis

ordinuje od dne 8. avgusta t. l. za vsa zobozdravniška opravila vsak dan od 9.—12. ure dopoldne in od 2.—5. ure popoldne

na Marijinem trgu št. 2 v Ljubljani.

Za uboge brezplačna ordinacija vsaki dan od 8.—9. ure dopoldne.